

Redactiunea

se afla in

Strat'a lui Leopol'du Nr. 44.

Scrisorile nefrancate nu se primescu decât numai de la correspondintii regulari ai „Federatiunii.“ Scrisori anonime nu se publica. Artiilei trimisi si nepublicati se voru arde si numai la cerere espre sa se returna.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, commercialu si economicu.

Appare Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune :

Pre trei lune . . . . . 3 fl. v. a.
Pre siessa lune . . . . . 5 „ „ „
Pre annulu intregu . . . . . 10 „ „ „

Pentru Romania :

Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 „ = 16 „ „
Pre 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni :

10 cr. de linia, si 30 cr. taes'a timbrale
pentru fiesce-care publicatiune sepa-
ratu. In locul deschisu 20 cr. de linia.
Unu essemplariu costa 10 cr.

B.-Pest'a, 10. Apr. 28. Mart. 1875.

Uniformitatea in discussiunile camerei ung. si neinteresarea pana la desgustare a deputatiloru, se mai schimba câte cu unu incidentu ce descepta attentiunea si lupt'a intre estrem'a stanga si centrulu fusionatu, cari se incaierara de nou cu occasiunea discussiunei speciale a proiectului de lege pentru venatu i a nune cert'a se esca a supr'a punctului prin care se prevede remuneratiune pentru pandarii denunciatori, una parte d'in summ'a globei venatoriloru fara licentia de arme. Dep. Madarász atacà mai alessu acesta dispuzetiune a legii cã demoralisatoria pentru cã remunera d'nunciatiunea, ceea ce ar fi contraria datineloru si moravuriloru tierrei, — etc. dar ataculu se indreptà mai multu a supr'a partitei stange fusionate cu drept'a, facandu-i-se aprige arruncature cã asta-di dins'a approba ceea ce combatusse alta data.

Mai multi campioni d'intre corifeii stangei gov. cã Moritz Pál si Várady Gábor descinsera in arena, incercandu-se cu successu cam dubiu, a respinge atacurile. Legea se votà. Altu incidentu fu interpellatiunea lui Istóczy pentru a se pune stavila inundatiunei judaniloru (vedi interp.). Motivarea interpellatiunei au fostu unu capu de opera, si tenerulu deputatu la prim'a sa debutare fu ascultatu cu rara attentiune, unii lu priviau uimiti de cutediarea lui, altii cu mirare pentru sulevarea acestei delicate cestiuni, éra altii cu parere de reu si a nune judanii si judanofilii. Mai multe espressiuni bine nimerite alle discursului au fostu applaudate.

Alta di tota d'furnalistic'a se occupà de Dl. Istóczy, firesce cã cea mai mare parte afflandu-se in manile judaniloru, éra altele in simbria lor, incepura al-u face de risu pentru atacurile ce le-ar fi invetiatu de la cavallerii d'in Romani'a. Insu-si organulu clericale „M. Állam“ desaprobà, dar firesce numai pentru cã Istóczy intretieussuse si ultramontanismulu in interpellatiuneasà, cã-ci altmintrea de siguru i-ar fi intonatu innuri si laude. Singuru d'fuarulu „M. Politika“ avù coragiulu sè approbe intentiunea lui Istóczy in ceea ce privece regularea incolatului spre a se pune stavila immigratiunei judaniloru straini. — Ori cãtu voru sbierà d'fuariele judanesci, urmarea inevitabila a interpellatiunei va fi, cã ministerulu va grabi a presentà in sessiunea cea mai de aproape de multu sollicitat'a si promiss'a lege de impamentenire, éra opiniunea publica irritata si pana acum prin storsurele si insiellatiunile judanesci se va occupà mai seriosu de a temp' cellu pucinu aculu acestei insecte veninose, cã de unde nu, apoi cu indifferentismulu de pana acum nu numai poporulu tierranu, ci si proprietarii mai mari voru ajunge preda acestoru lipitori.

Ucasu nou. D'in incidentulu subventiunii de 15 mii lei, votate de camera Romaniei spre ajutorarea besericei stlui Nicolau si prin acest'a mediatu spre ajutorarea gimnasiului rom. d'in Brasieu, ministrulu cult. si allu instructiunei publice alu Ungariei au emis cu dat'a 3 Apr. 1875. cãtra ordinariatele totororu confessiuniloru si cãtra tote jurisdictiunile urmatori'a ordinatiune :

„Guvernulu, considerandu cã subventionarea unui institutu d'in patria prin cutare guvernulu sèu legislatiune straina, este incompatibila cu independintia statului nostru, d'in incidentulu unui assemene casu, au decisu preste totu, cã instituteloru confessionale d'in tierra precum si celloru sustienute de comunitati, corporatiuni, insociri sèu de parteculari fia acelle de ori ce soiu si de ori ce gradu precum si confessiuniloru si besericeloru li este opritu a cere ori a primi de la statele straine, de la domitorii si guvernele loru vre una subventiune sèu ajutorare materiale.“

In fine atãtu ordinariatele cãtu si capii jurisdictiuniloru sunt invitati a face cunoscuta acesta ordinatiune comunitatiloru, instruindu-le bine in asta privintia, éra deca cu tote acestea s'ar ivi staruintie contrarie, sè faca numai decãtu arretare.

Nu ventillamu dreptulu statului de a opri cetatieniloru sei primirea de ajutorie pie pentru beserice si institute de crescere sèu umanitarie, ci ne marginimu a esprime parere nostra in privintia oportunitatii acestei mesure, de care nu erà neci una trebuintia mai alessu candu ajutorulu se dà cu scirea guvernului resp. precum e casulu cu bes. stlui Nicolau si resp. cu gimnasiulu de Brasieu, carui-a guvernulu si camer'a Ungariei i-a refusat de repetite ori ajutorulu.

Este lipsita de tactu ordinatiunea si pentru alte cuvinte si a nune cã va nasce repressalie si cã se va elude, dandu-se pre sub mana ceea ce pana acum se dedesse cu scirea guvernului; apoi se va imitã procederea Eppului Ignatiu Paoli din Bucur'esci si a Ciangailoru din Romani'a si Bucovin'a cari au cutrieratu tierra a unguresca cu lamentatiuni cersindu si capetandu ajutorie abundante de la guvernulu, prelati si parteculari. Ba nu voru lipsi neci de acci-a, cari voru luà rolulu, ce luasse Dl. Kóos Ferencz. candu cutrierasse Ardealulu si Ungari'a tinentu discursuri, cã la Debrecinu, despre starea cea ticalosa a magiariloru d'in Romani'a, batjocurindu cum l'au luat gur'a pre Romani si guvernulu loru.

Magiarii si Sassii protestanti au d'in vechime multe stipendie fundate de principii straini (d. e. Wasa, etc.) si unele astfelu cã stipendistii se duc in tierre straine (pre la Heidelberg'a, etc.) a-si face studiile, fara cã guvernului sè-i fi plesnitu prin minte a oprì acest'a Si bine au facutu, cã ci toleranti'a e cu multu mai salutare.

Fratii nostri d'in Romani'a carorua Ddieu li-au datu si avere si inima induratoria pentru fratii lor de d'in coce, voru face si ei de acù innaintestipendie si fundatiuni, ce nu se potu oprì. Dar inca odata, guvernulu Ungariei sè se ingrigesca de cetatiani statului, ajutandu institutele lor de crescere d'in vistieria statului, unde intra multe milioane si de la Romani, fara cã sè se in-

torca ce-va si spre folosulu loru spirituale, atunci nu voru amblã cersindu spre rusinea guvernului ce se porta la-tregesce. Acest'a firesce o dicemu si la adress'a guvernului Romaniei, care trebiu sè ajute seminariulu cat. d'in Bucur'esci si sè nu lasse pre Paoli a cersì in vecini.

Cestiunea Judaniloru

in Camer'a Ungariei.

Deputatulu Victoru Istóczy, — care numai de atunci e cunoscutu publiculu de candu tradusse in limb'a uugur. cartecie'a francesului Du Mesnil-Marigny despre Judani, — annunciassse mai d'in ante cã va interpellà ministerulu in cestiunea judanescã, ceea ce o si facù in siedintia de la 8. Aprile, c. motivandu interpellatiunea sa intr'unu discursu lungu ce cu tote cã tienù una ora intrega, fu ascultatu cu vîva attentiune.

Oratorulu d'isse „Omenii sunt infascinati de ratecit'a idea, cã judanii numai prin confessiunea lor separata se osebescu, dar in tote alte privintie se tienu de natiunea in a carei-a tierra locuiescu. Acést'a inse nu e asiã, pentru cã judanii formeza una casta formidabila, una alliantia puternica in care e incatasiata lumea intrega si care nu tinde la mai pucinu decãtu la subjugare, celloru lalte religiuni, la dominatiunea universalã, la Panjudaismu.“

Spre acestu scopu ei-si castiga cei mai ageri, cei mai puternicii reprezentanti, cerca prin tote mediulocele a-si face dependinti tote statele in privintia financiara, cã prin acest'a sè aiba influintia si a supr'a politice, asservindu scopuriloru lor. — Ei, prin insusirile numai lor proprie si cu rara tenacitate tragu la sine-si avuttele celle mai mari si immarescu prin acest'a disparitatea in relatiunile de averi, pentru cã estu-modu sè creeza unu mare proletariatu. Cã-ci judaismulu se allieza cu international'a si cu ultramontanismulu (?) spre a potè ajunge la dominatiunea universalã. Lumea simte pericolulu, ce pote sè adduca asupra-i bine disciplinat'a falanga a judaniloru si incepe a luà mesurele de apperare. — Judanii sunt, ce e dreptu, desbinati in neologi si ortodossi, dar numai la vedere, cã-ci ambe sectele veneza acellu-a-si scopu. Numai cãtu ortodossii tindu a-si conservã cast'a curata de amestecatura straina, cã la timpulu sèu sè adduca la domnire judaismulu puru, precandu neologii pusera man'a pre diuvaristica, cea mai formidabila arma spre a luptã cu successu, prin care ori ce atacu contr'a judaismului seau contr'a unui membru allu lui se respinge prin sbieraturele corului de mii de gure. — Judanii se vèrescu in tote societatile si unde s'au incubatu, d'acolo nu se mai potu scote; d'insii vreu sè aiba intrare pretotu-inedene, ei inse sunt cei mai exclusivi, se incungiara cu muri chinesesci si formeza cea mai formidabila aristocratia, Plutocratia. Judanii faciarescu liberalismulu, sunt inse preaconservativi, se alipescu la ori care partita invingatoria, spre a o esplotã. — Pericululu, ce involve strins'a falanga a judaismului, pentru tote celle lalte confessiuni, a nune pentru catolicismu, care nu e atãtu de compactu, cã protestantismulu, este pentru Ungari'a de cea mai mare importantia si deca nu vremu cã domina-

tiunea judanescã aici mai antãtu sè se desvolte, atunci trebue cãtu de currendu a se luà mesure resolute in contr'a acestui pericolu. Oratorulu nu vre persecutiuni in contr'a judaniloru, cã-ci istori'a invetia, cã judanii in mani'a totororu persecutiuniloru s'au immultitu ca insectele si au devenitu d'in ce in ce mai puternici, ba crede, cã de n'ar fi fostu persecutati, n'ar mai essisté astadi cestiunea judanescã. Oratorulu vre mesure pacifice, dar aceste sè fia in stare a deturnã pericolulu.

Interpellatiune cãtra intregu ministerulu.

Considerandu, cã si dupa declaratiunea ministrului cultelor si instructiunei publice, facuta in sied. camerei de la 4 Jul. 1874. nu assiste in Europ'a neci unu statu in care elementulu judanescu possiede mai multa influintia si mai mare importantia, cã in Ungari'a;

considerandu, cã acestu elementu chiaru in tierra nostra, mai alessu prin immigratiune, se immultiesce forte iute si inundatiunea tierrei mai alessu prin judanii immigrati, ai fostu mai de multe ori obiectulu discussiunii in press'a osebitelor partite si cã publiculu se occupa viu de mai multi anni cu acesta cestiune;

considerandu cã acestu elementu dupa fiintia sa interna si dupa arreterile salle d'in a fara formerza nu atãtu una confessiune ci mai multu are caracterulu de multu invecitulu sistem de casta ce domnisse in anticitate, cã potere sociale independente prin unitari'a-i ivire precum si prin armele ce si le-a castigatu si cari intre impregiurarile de facia sunt irresistibile, atãtu pre terrenulu sociale cãtu si pre cellu politicu si economicu d'in di. in di face cuocerii in dimensiuni mai mari si pre elementele cestine nu numai cã le intrece dar ammenintia a si-le asservi;

considerandu mai de parte, cã judaniamea formeza unu organismu cosmopoliticu ce stã sub conducerea unei alliantie internationale (lige internationale,) redicandu-se a supr'a interesselor statului si alle nationalitatii, si care, precum acest'a s'au adevertu pedeplinu si la noi in annii 1850—60, numai pana atunci tieno la caus'a nationale, pana candu impregiurarile actuale ori imminente li-assecura poterea sèu aspectele la potere, cã estu-modu sè se esploteze pentru scopurile propriei caste;

considerandu, cã missiunea Ungariei nu pote sè fia neci dupa esperienti'a facuta in annii d'in urma, in interessulu ei nu pote jacé cã sè servesca de unu territoriu de incercare pentru acesta oligarchia economica si pentru cast'a care prin acea oligarchia tinde la asscurarea dominatiunei politice;

si considerandu analogulu punctu de vedere, care dupa essemplulu altoru guverne europene si guvernulu nostru ar trebiu se-lu ocupe facia cu ultramontanismulu si international'a, respectivu facia cu democrati'a sociale, la noi relativu mai pucinu periculose, — intrebu pre onorab. ministerulu.

1. Are intentiunea d'a presentã proiectulu de lege despre incolatu (impamentenire) de atãte ori promissu si neci pana astadi neintrodussu, prin care sè se reguleze immigratiunea straina si sè se puna stavila judaniloru, cari inundeza Ungari'a?

2. Impeccaro-ar guvernulu eventualele miscari pacifice, cari elementele crestine spre apperare lor propria le-ar intreprende pro terrenulu sociale in contr'a acestei caste aressive?

3. Are guvernulu preste totu intentiunea d'a occupã positiune resoluta facia cu acésta

cestiune sau că vro să continue și pe viitorii acea politica indiferentă și aceea deplină neutralitate, care, prin aparițiunile de până acum, de la emancipatiune încoace, în viața de stat și pe terenul administrațiunii publice, nu e justificată?

Romania.

Camera deputatilor este instalata de multu timpu in nescie incaperi alle resiedintiei metropolitane, localitati anguste și prea pucinu demne de reprezentatiunea nationale; a fara de acestu inconvenientu mai e și departarea locului de centrul capitalei. Acesta stare a lucrurilor au preocupatu de multu pe deputati și in an. tr. una comisiune fu numita a studiá cestiunea. Comisiunea alesse de reportoru pe Aless. Stirbei care in sied. de 15/27 Mart. au facutu cunoscuta Camerei conclusiunile comisiunii, cari fusera primite cu unanimitate. Noulu palatlu legislativu se va zidi pe piata Constantinu Voda, dupa planulu comisiunii. prin concursu publicu. „*Monit. off.*“ publica legea prin care Urbea Brail'a se autorizeaza a incheia contractu cu D. Grigor. Eliadu pentru constructiunea portului pe malulu Dunarei.

Consiliulu municipalu a capitalei au votatu unu ajutoriu de 200 lei pentru bietii Ardeleni caroru-a li arsera casele și cladirile economice.

Curtea juratilor d'in Bucuresti au condamnatu la 7 anni de inchisore pe cutare Mezza, accusatu d'a fi subtrassu epistole cu bani și altele, cari spargandu-le au violatu secretulu pentru a-si procurá bani pe asta calle.

Discursulu

Dni Michailu Cogalniceanu rostitu in sied. de la 13/25 Mart. 1875. cu ocaziunea desbaterilor a supra tarifei generalu de vama.

In discussiunea generala d. M. Cogalniceanu crede că de si d. G. Bratianu dicea că pentru interesele economice nu se face politica, cu tote acestoa eu voiu marturisi că politic'a asta-di se concentra in affacerile economice, și multiimescu guvernului actuale pentru introducerea acestei legi vamale, care rumpe o data cu tradițiunea cea vechia!

Dreptulu nostru d'a impune taxe asupra importului este unu dreptu stramosiescu, și ve potu probá acest'a prin tarifa pre care o am aci și care este a Moldovei. Din acestu documentu resulta ca chiaru sub domni'a fanariotiloru Principatele au essercitatu acestu dreptu. A venitu mi-se pare tin-

pulu candu se încetăm o data și noi cu sistemulu cellu vechiu urmatu pana acum și care n'aveá altu ce-va in vedere de câtu interesele financiaru. Să punemu acum și noi taxe nu numai asupra importului ei și asupra exportului, ca cu modulu acestu-a se protegemu industria nationale. Acest'a m'a și indemnatu de am facutu ore-cari observatiuni asupra taxelor cari se impuneau asupra peiloru lucrate in tie ra, asupra blánuriloru, asupra dulcetiiloru, lemnulu, asupra untului de canepa, etc., etc., care tote au fostu scutite de taxe la esportu. S'a mai desființiatu inca și ce dare la diferite calitati de pamentu, care servesce la pictura, ect. S'a mai pastrasse o taxa la apele minerale și gazose, inse crede că adunarea va admite suprimerea acestei taxe. Panz'a grossa, din care se facu hainele soldatiloru și țieraniloru, erá impusa, inse d-sa a staruitu a se suprima acea taxa la esportu și a se urda pucinu cea de la importu; darea asupra lucruriloru de peru s'a suprimatu de comitatulu delegatiloru, totu dupa insistintia d-salle.

Industria facerei de vase de plutire, care a inceputu a peri in tierra se impuse o dare numai de unu 1/4% la suta va fi assemen a incuragiata, pentru că i se dá o protectiune prin radicarea taxei de esportu. Taxele pentru cariale lucrate in tierra s'au suprimatu la esportu și s'au maritu la importu.

D-sa declara că va votá cu cea mai mare fericire acestu proiectu. Pentru-că in e vorbimu tocmai de comerciu, mi-se pare că este bine să adducem inaintea acestei onorabile Adunari cestiunea tractatelor nostre de comerciu. Unele poteri, dupa cum am potutu vedé și cu prin diare, ne recunosc acestu dreptu allu nostru d'a incheia conventiuni comerciale dreptu care este legatu cu autonomi'a nostra, pre candu alte poteri ni-lu refusa. Sunt siguru că aci unde este vorb'a de interesele vitale alle țierei candu aceste interese sunt in jocu nimeni nu se va mai gandí la majoritate seu la minoritate, și suntemu in dreptu cu totii să atragemu atentiunea guvernului asupra acestor conventiuni care tocmai sunt asupra punctului de tractare, se-i atragemu atentiunea guvernului, diu, că-ci o data acelle conventiuni incheiate este anevos ca se le mai potemu respinge.

Opiniunea d-salle ar fi ca unu statu micu se nu incheiaia conventiuni comerciale cu nimeni, pentru că chiaru de ar dobandi vre unu avantaju, trebe se dee in reciprocitate alte avantaju. Anglia, Francia, Austria sustienu pre Turcia care in fine s'a decisu a protege agricultur'a și industria sa, intrandu in sistem'a economic'a nationale a lui List, și a denunciatu tratatele salle de comerciu, pentru a infintiá sistemulu protectoru.

Acesta ur care a Turciei este caus'a că

a amaritiunii, candu pre cellu ce-lu doriamu a-lu vodé sece in vietia; pre cellu ce-cum dice celebrulu episcopu allu Milanulu, S. Ambrosiu despre poporele Italiei cu referir la imperatulu Valentinianu: „pre cellu ce buccurosu vanu și daruitu cu annii, cu tempurile vietiei nostre, numai se remana intre noi, numai se traiesca intre noi, se traiesca și mai de parte pentru noi din annii nostri, cellu ce nu potu trai din ai sei“ trebe se-lu vedemu aci caduutu in ruina că o statua derimata, cu linscea muta a mortii pre buzele salle, cu intunecmea radielor frante in ochii sei, fora miscare, fora vietia.

Ce intimpinare! ce reveder!

Unde se incepu? unde se terminu? ce se d cu mai antaiu? mai pre urma? Se defasiuru inaintea vostra Tr. Asc. icon'a gloriei și eminiției lui? se ve zugravescu dorerea perderii, care appesa ca o stanca grea sufletele nostre?

Esitandu, nepotintiosu stau aci; că-ci nu sciu, se-mi incordu oreli'r'a spre t ngu ire vaietandu-mo cu profetulu: „Oh voi toti, cari treceti pre calle considerati si vedeti, deca este dorere ca dorereu mea? (Ierem. Plang. I, 12) „Departative de la mine, voiu plange cu amuru; nu ve osteniti, a me mangaiá. Că-ci diu'a ucciderii și a devastatiunii, și a plansuriloru e ac-

unele state vinu a face conventiuni comerciale cu noi pentru că sper a dobandi de la noi conditiuni mai avantajoase, de câtu le pote da Turcia. Unele diare din țiere straine diu că dreptulu Romaniei de a incheia tratate de comerciu „este unu capitalu de ale carui-a dobandi nu trebe se se foloseca Romania.“

Ecce ce dice contele Andrassy către contele Zichy reprezentantulu Austriei la Constantinopole:

„Sciti că in urm'a denuncierei tractatelor de comerciu din partea Sublimei Porti cestiunea dreptului Principatelor vasalle de a incheiaia conventiuni comerciale cu poterile straine. s'a pusu in primul planu.

„Marea importantia a intereselor materiale, de cari este legata acesta cestiune, obliga pre cabinetu să iee o decisiune practica.“

Mai josu ni recunosc dreptulu de a incheiaia conventiuni comerciale, apoi adauge:

„In consecutiua ve insarcinezu a adduce la cunoscint'a marelui vizir și a ministrului afaciloru straine, că noi ne credemu autorisati a incheia directa cu principatele vasalle alle Turciei conventiuni privitoare la vami, la tarife și la comerciu.“

„In acellasi timpu, veti da guvernului otomanu formal'a assecurare că aceste conventiuni, lipsite de ori-ce caracteru politicu, nu voru portá de câtu semnatarele ministerelor și autoritatiloru administrative respective, și nu voru fi investite cu sanctiunea suveranului. Ast-felu, aceste conventiuni nu voru poté infirmá nici unu dreptu allu M. S. Sultanului nici a modifiá situatiunea garantata principatelor vasalle alle Portii.“

Vedeti, dloru ce felu de dreptu ni recunosc Austria?

N'avemu trebuintia să facemu concessiuni ca să dobandim unu dreptu, pre care l'avemu de la stramosii nostri. Potemu să afirmám susu și tare dreptulu nostru d'a incheiaia conventiuni și le vomu incheia. Ceru inse doue conditiuni de la guvern: se fimu recunoscuti ca Statu independente și se au sacrificam fundulu, care este dreptulu nostru, pentru forma. Tota industria nostra, fabricele de hartie, de sticla, de postavuri, ect. tote acestea au fostu inchise de concurrenti'a straina.

Unu copaciu nu crece, nu se face mare deca nu e ingrigitu; asiá e și cu industria. Principiulu „laissez faire, laissez aller“ nu se applica de câtu in Engliterra și in alte state cu industria forte inaintata.

Potemu face conventiuni cu Francia care ni va tramitte obiecte de luxu, cu Angli'a care ni va tramitte machine, cu Russi'a, care ni va primí sarea; inse sunt alte state cu cari n'avemu nici unu interesu, si acestorua nu trebe se le acordam drepturi mai multe de câtu ni voru acordá elle.

Debusiulu nostru este Orientulu, și deca

s'a de la Domnulu Domnedieulu ostiriloru.“ (Isai'a XXII. 4. 5.

Séu arretandu cu mundria la acestu scriu, in care repausa unu bravu allu nostru, in lumia carierei lui p-curse, rapitu prin triumfurile, ce si le-a cluptatu, se a-prinda ore temai'a gloriei și asupra ossamintelor lui binecuvantate, și punendu i pe catafalcu meritele impletite in cununa, se viersuescu multamita lui Domnedieu, că no darul natiunea, patri'a, cu vietia lui, cu fructurile activitatii salutare a vietiei lui? mangaiandu-mi sufletulu aduncitu in doliu cu sentintia rostita de S. Ieronimu la ocaziunea mortii lui Nepotianu: „Se nu ne intristam, că Vamu pierdutu; mai bine se ne buccuram, că Vamu avulu pre ellu barbatulu bravu!“ (Ep. 60 ad Heliod.) De vreu a-mi deschide buzele pentru a-lu plange, si a mi versá lacrimile pre velulu scriiului lui; asiá mi-se pare, ca si candu acesta stralucita adunare intréga s'aru pfacea intr'unu puternicu coru, ca se intone imnu laudei lui.

Si candu mi propunu a resuná in tonulu ce lu pretinde ecuitatea cuvintele premaririi lui, ca si candu toti cei intriunti la acesta festivitade de gole s'aru schimbá dintru odata ca la o attingere magica in totu atâte figure de doliu, si s'aru plecá cu dorere int necesa

noi vomu deschide portilo mai multu de câtu Turcia, ea ar radica unu zidu ne patrundu pentru mic'a nostra industria, care numai la unu poporu mai pucinu inaintatu va vé tr core.

Mai tote țierele occidentale voru se-si verse industria loru in Romania. Tocmai acest'a me face să atragu atentiunea guvernului ca nu cum-va, voindu se castigam 10 se perdemu 100. Si fiindu-cá acest'a cestiune este inca presinte, inca in tractare, nu ni este permisu să ceremu se ni se comunice corespondintia; ceca-ce ni este permisu inse e ca se rogámu pre guvernul se tiena in seina interesele țierei candu se voru incheia conventiunile comerciale. Resultatulu loru va fi bunu seu reu, dupa cum le vomu incheia. (Applause.)

Discursulu.

de inchiudere allu corporiloru legiutorie a Romaniei.

Domniloru Senatori, Domniloru Deputati,

Amu venitu in mediloculu D. V. pentru a ve sdressá in persona cuvintele ce mi-este datu a vi spune la finitulu sesiunii

Deosebit'a solemnitate ce incongiura asta-di acestu actu, provine din inas-si insemnetatea lui pentru dezvoltarea nostra constitutionala. Inchiidendu-se sesiunea presinte, se inchiide totu-d'o data cea d'antaiu legislatura completa a Adunarei deputatiloru.

Domniloru Senatori, Prin spriginulu cu care si de asta-data a-ti sustienutu reformele propuse de guvernulu Meu, ati continuatu opera constitutionala incredintata inaltulu corpu ponderatoru, și prim'a sesiune a Senatului prenoitu vine a se alaturá, cu acellua-si succesu și cu acellua-si meritu, sesiuniloru legislaturii salle trecute.

Nu potu dara de câtu a vi multimi pentru activitatea neobosita cu care viati indeplinitu misiunea pana in ultim'a di, și nu me induiescu ca, si in viitoria sesiune, veti fi condussi de acellua-si cugetu plinu de unu intelleptu patriotismu.

Domniloru Deputati, Terminulu pentru care ati fostu alesi espirandu, guvernulu meu, in conformitate cu prescrieriile Constitutiunii va pune țiera in positione de a-si alege din nou reprezentantii ei la Adunare.

O intreaga legislatura de activitate, inspirata de binele publicu și pastrandu intellegera cu guvernulu Meu, reprezentatu prin acellu-si ministeriu, dovedesce aptitudinea țierei de a se identificá cu nouele cerintie alle timpului. Stabilitatea ce, pentru prim'a ora, s'a mantienutu cu atát'a taria (!) in reprezentantii poteriloru Statului, a produsu rodele ei bine-facatorie, si in tote ramurile administrațiunii publice ne putemu bucura de imbunatatirile indeplinite.

Controlulu Constitutionalu a devenitu in fine o realitate. Sistemulu nostru finan-

ca nesce ramure triste de cipru pre scriiulu lui, ca se lu p'anga!

Pare că stete chiaru tipulu bravului nostru mutatu inaintea ochiloru stului Ilariu de Arelate, candu la aniversari'a mortii santului Onoratu dede in acesti termini spr siune dissuanciei sentimentelor, ce i inundau sufletulu: „Spre imnu de premarire me insufletiesce memori'a meritelor lui nevenceditorie; spre plangerea lui me retrage consciint'a trista a mariloru danc comunice, cauate prin pierderea lui.“ (Serm. de Vita S. Honor.)

Sentiescu intra adeveru, sentiescu adunandu adevेरulu mangaiatoriu și entremuratoriulu allu cuvintelor ulterioare alle memoratului Ilariu: „E dulce sufletulu a-si aduce a minte de unu atare bravu; este o dorere egala tortureloru agoniei, a-lu sci rapitu dintru noi!“

Potere-asu fi eu atatu de nedelicatu? Nu, eu nu voiu fi atatu de crudelu, ca se despartu cu mana temeraria de către olalta acestu duplu sentimentu, sentimentulu gemenu allu dulcei r miniscantie: și allu pierderii doreroase, cari le intruni acesta fatala intempera in sufletelo nostre.

Fenomenu, ce-lu obsrvam intruneri pre faci'a naturei abundante in variatiuni; că lucrescu radice de soro și cadu lacrima de nouri in acellua-si timpu asupra acellua-

FOISIOR'A.

Oratiune funebrală

rostita la inmormentarea baronului Vasiliu L. Popu consiliariu int. allu M. Salle imp. reg. apost. Cavalleru ordului de fieru cl. II. presiedinte de senatu la Curia r. u. presiedinte Asociatiunii Trans. pentru cultur'a și literatur'a poporului rom, presiedinte onor. Societatii pentru literatur'a și culturu a pop.rom. d'in Bucovina, etc. in Budapest'a la 20. Febr. a. c. de Justina Popiu.

„Cadiuta-á enun'a depre capulu nostru. Pentru acest'a s'a intristatu anim'a nostra; pentru acest'a sau intunecatú ochii nostri.“ Ierem. Plang. V. 16. 17

Suflete nobilu, mutatu de la noi! Bravule allu nostru! care ti-ai acum resiedintia pre plaurile nemorii! audi? cunosci acestu viersu, ce resuna depre buzele melle, adapate cu pelinulu dorerii, că unu doiosu cantu funebralu asupra scriiului teu?

Oh că astfelu trebuí se te revedu! oh că astfelu trebuí se te intempinu!

Oh că trebuí se ajungemu diu'a trista

ciaru, precizat în tota procedura lui, ajuns la deplina lemurire. Socoțelele au fost date la timpul spre lichidare; și totdeauna cu unu annu mai înainte, după prescrierea Constituției, și au fost puse în pozițiunea de a cunoaște bugetul veniturilor și cheltuielilor Statului. Datoriile floatante s'au regulat și s'au marginit în limite sicure. O nouă formă de creditu alu Statului s'au introdus prin crearea rentei, care însemnă totu deodată unu adevăratu progresu în situațiunea noastră financiară. Renta însăși, procesă de realizarea favorabilă a împrumutului domeniului, s'au putut emite cu unu cursu asiă de semnificativu pentru creditu țării, în cătu ne-a apropiat de Statele a caroru ordine financiară stabilă este recunoscută. Resurse nouă și abundante s'au deschis statului prin monopolulu tutunului, prin legea timbrului și a licențelor; era instituția creditului fonciar romanu, organizarea administrației domeniilor, legea vamală cu tarifele ei, și mai alesu regulărilor intelicte a diferitelor chestiuni relative la drumurile de ferru, constituiesc o nouă eră de puternică dezvoltare materială a țării noastre.

Effectulu naturalu alu acestei lucrări nepregătate, pe terrenulu economicu, a fost înaltarea creditului nostru în intru și în afara. Cursulu titlurilor emise de Statu s'au creștut și s'au menținut; procentele platite pentru împrumuturi s'au coborât, și, în proporțiunea dreaptă cu încrederea ce înșiră țării, relațiunile noastre cu puterile garante și cu alte state s'au înmulțit și s'au ridicat.

Convențiuni internaționale pentru diferite interese s'au putut încheia cu Austro-Ungaria, cu Rusia și cu Serbia; amu subscriasem asemenea tractatul de la Bernă pentru uniunea postală și participarea noastră la miscarea culturale generale în Europă ca asta-di unu faptu recunoscutu.

În mediuloculu acestei dezvoltări, armata nu putea să rămână în urmă. Legea noii organizări din 1872, legea asupra înaltării codicelui justitiei militare, și resursele votate pentru construcțiuni și pentru îmbunătățirea armatei dovedeseră rezoluțiunea nestramutată a României de a-și păzi — în limitele pozițiunii sale — demnitatea de Satu și drepturile întemeiate pe tractate.

Nu mai puterăm să contribuim prin lucrările d-v. la înaltarea țării în interesele ei morale.

Prin legea Sinodului am pus temeliala bisericii ortodoxe nationale. Prin legea admissibilității judecătorești, prin reformă codicelui penală și a instituției juratilor, am datu Statului o garanție mai mare în cea ce este temelială sa: în distribuerea secură a justitiei. Modificarea legii județiene și comunale, organizarea serviciului sanitaru, reformă regimului închisorilor sunt atâtea

și plaiu, pentru ce se nu se potă repeti această și inimile noastre?

În acestu momentu de doliu, cându trebuie să plângem moartea aceluia care pre care inspiratiunea animei noastre lu vestesce nemuritoriu, mi dan limbă în serviciulu aceluia duplu sentimentu și pre cându de o parte conformu postulatuului reminiscenței, ce înundă cu munda conștiința piepturii noastre voiu a recrea sufletulu nostru întristatu cu schițare de fragmentaria a iconii braului nostru, mutatu de la voi; de alta parte în sentiulu pierderii abia reparabile deocamdata, me vom însui, a telcu mare nostra dorere pentru pierderea lui neșteptată, care ca o acuiță setosă de sange ni spanteca, ni rumpe fora crutiare animele.

Dar ce asiă potă dice cu Tr. Asc! fia spre gloriificarea, fia spre plângere lui, ce nu s'ar află acum în animele voștre, și mai adevăratu și mai adunec, și mai elocvent?

Ajutati nesunții mea prin atențiunea voastră simpatică, și celle ce nu voru fi capabile a roști cu demna emfă: buzele melle, să le întreți prin cugetelu și setimintelu pioșo ale sufletelor voștre emociunat!

Era tu Spirito Sante! Domnediule! descinde din înaltime pe buzele și vino intru ajutorulu servului teu nedemnu!

Strabatu și era strabatu în cugete melle

prograsso în regularea administrației generale.

Nu este multu timpu de cându Români'a deșeptându-se spre o nouă viață natională din amotirea în care o aruncasem regimulu trecutulu, reclama pentru antai'ă ora înainte Europei partea sa de lumina și si-affirma puterea de a pasi, împreună cu celelalte state, pe calea progresului adevăratu.

Intelindându-se într'unu generosu simțimentu puterile garante au venit în ajutorulu aspiriloru junelui Nostru Statu și i-au încoragiatu încercarea de a se întemioi pe bazele unei civilizațiuni, spre care lu-chiamau tote tradițiunile sale de Statu creștinu și înrudirea sangelui său.

Statornici'ă cu care natiunea întreaga a lucratu spre îndeplinirea acestui scopu marețiu și vrednicu de viața unui poporu liberu, începu a-și aduce rezultatele dorite. Patriotismulu D-v. luminat și prudentu; armoni'ă ce ati menținut totu-deaun'ă cu guvernulu Meu energic'ă cu care ati înfrunat ambițiunile personale și le-ati silitu a se supune marolui scopu, care este mai pre susu de noi toti; binel patriei, este o via de dovada că Români'a, într'unu timpu asiă de scurtu, a sciutu a se apropiă de înaltimea culturale altoru state care i-au servitu de modelu.

Domnilor deputati! Închidându cea din urma sesiune a unei legislature complete și asiă de fertile în rezultate bine facătoare sunt fericitu a vi potă exprime mulțumirile Melle pentru opera D-v. de patru ani. Intorcându ve la căminele d-v. vi vetie aduce aminte cu mandria că ati contribuit în modu puternicu la înaltarea țării și ai carei mandari ati fostu atâtă timpu.

Domnilor senatori, Domnilor deputati, Domnediue să ve aiba în sant'ă sa paza și să ocrotosca și de a cumu înainte scump'ă noastră Patria.

București 6. Martiu, 1875.

Carol.

(Urmeza sem naturele Ministrilor.)

BCU Cluj / Central Library
Indice de Documentele aflate în arhivă a statului (Români'a) și nepublicate inca. — Fasc. I. — Introducere.

(Urmare.)

Asemenea erroru se potă observă și la hrisovelu următorie:

1. Hrisovulu de la No. de ordine 993 cu dat'ă 7010/1502 Juniu 17; în textu se dice că e datu de Mircea; presupunendu că acestu Mircea se fi fostu Michnea cellu reu, acestu Michnea a domnit de la 1508—1510; pre cându la 1502 domni'ă Radu IV cellu mare (1475—1508).

2. Hrisovulu de la No. 1171 alu lui Mateiu, cu dat'ă 7133/1624 Noembre 10. — La 1624 domni'ă Alexandru IV, era nu Mateiu

și surile seclor; scrutezu și era scrutezu paginile istoriei poporeloru ca să află tainele cauzelor înaltării și caderii, alle puterii și slăbiciunii, alle gloriei și infamiei natiuniloru și a imperatorilor.

Conjuru geniurile poporeloru appuse, cari au jucat rolul pre scen'ă lumii, să mi dea deslușire, să-mi răspunda: din care isvoru se deriva salutea și anatem'ă poporeloru? Pre care fundamentu trebuie a se asiada și a se rodici mare fi frumosa biserica autorității, a marșii și a puterii staturiloru și a natiuniloru?

Si ordmle seclor, paginile scrutate alle istoriei, și geniurile conjurate alle poporeloru mari appuse tote asemna aceluia-si isvoru, arrota la aceluia-si fundamentu. Si acestu isvoru? Acestu fundamentu? *Cultur'ă împreunată cu moralitate religioasă, creștină, care prin lumin'ă sa și productiunile sale de abundante binecuvântare forma pun ulu verticalu în sortea poporeloru, din moarte la viață, din barbarismu la civilizațiune, din imperati'ă fortiei fizice la înaltimea suveranității spirituale.*

În lumina unui poporu, carui moralitatea și cultur'ă nu-i adorna viața, nu-i nobilita anim'ă nu-i dirige poftele, ce alta este libertatea, decâtu pumnariu, prin care în simplitatea-i nebuna și-rauesce de moarte ani-

Bassarabu, cum dice hrisovulu. Alessu Domnu la 20 Septembrie 1632, Mateiu a capetat investitur'ă la 10 Martiu 1633. *)

3. Hrisovulu de No. 1202, alu lui Mateiu, cu dat'ă 7182/1674 Aprile 26. — La acelu annu domni'ă Duca w.; erroru provine era-si de la gramaticulu domnescu, care a pusu la dat'ă de la Adamu cifr'ă 80 în locu de 50 și 40.

4. Hrisovulu de la No. 1213 totu alu lui Mateiu, cu dat'ă de la Adamu 7141, care correspunde cu dat'ă de la Christosu 1633; în hrisovu este 1631 Maiu 6; prin urmare și aci dat'ă e greșită.

5. Hrisovulu de la No. 1210, alu lui Mircea (a treia domnia), cu dat'ă 7065/1557 Juniu 27. — La acelu annu domni'ă Petrascu cellu bunu, nu Mircea, după cum atesta toti istoricii.

6. Cartea lui Radu cellu mare, de la No. 1224, cu dat'ă 6980/1472 Juliu 26. — La acelu annu, după toti istoricii, domni'ă Vladu II (1468—1475), pre cându Radu cellu Mare a domnit de la 1475—1508.

Asemenea erroru se potă observă și la hrisovelu de la No. de ordine 811, 242, 590, 1226, 1248, 1274, 1292, 1252, 1253, 1322 etc.

O erroru frapantă aflăm la hrisovulu de la No. de ordine 838, hrisovulu lui Alexandru w.; fiulu lui Iliasiu, 7137/1629 Juniu 10. — Acestu hrisovu menționeza de hrisovulu betranului domnu Alexandru, care dice că aveă dat'ă 7000 data correspunde cu annulu de la Christosu 1492; deci la acestu annu domni'ă Radu IV cellu Mare (1475—1508); era nu Alexandru.

Înainte lui Alexandru Iliasiu IV (1629) aflăm în istoria pre Alexandru III (1592), pre Alexandru II (1569) și în fine pre Alexandru I (1345).

La cari din acesti Alessandrii face allușiune hrisovulu lui Alexandru Iliasiu de la 1629? Noi credem că la Alexandru III (1592); gramaticulu din distractiune, în locu de 7100 care respunde cu annulu 1592, primulu annu domnirii lui Alexandru III, a omis cifr'ă 100 și a scrisu numai 7000 care respunde cu annulu 1492.

Multe erroru provinu și din dat'ă de la Adamu până la darea hrisovului, din care scadiendu-se dat'ă de la Adamu până la Christosu, se afla annulu în care s'au datu hrisovulu. La data de la Christosu care e 5508, urmeza a se adauge unu annu (5509) pentru lunel Septembrie, Octobru, Noembre și Decembrie: că-ci de la Septembrie începeă pentru stramosii noștri annulu financiaru, ca și annulu istoricu. Acesta regula n'ă urmat'o unii gramatici și traducatori, din care cauza s'au produsu confuziune la unele hrisove. — Pentru întellegerea celorlalte disse, se luăm hrisovulu de la No. de ordine 986

*) Vedi „Column'ă lui Traianu“ No. 7, pre annulu 1874.

Aci aflăm hrisovulu cu anul de la Adamu 7162 lun'ă Juniu, din care scadiendu annulu de la Adamu până la Christosu 5508, aflăm annulu cându s'au liberat hrisovulu, adică annulu 1654, primulu annu alu domnii lui Sierbanu Bassarabu, poreclitu cărnulu.

(Va urmă.)

Articululu de lege XXXV. din an. 1874.

Despre notariu publici regesci.

CAPU V.

Despre competența notarilor publici în genere.

§. 48. Notariulu nou-numitu numai după depunerea juramentului oficialu potă începe activitatea sa;

Notariulu publicu nu-si potă continuă activitatea de la deciziunea despre încetarea validă a calității sale de notariu publicu ori despre suspendare.

§. 49. Notariulu publicu că atare nu potă întreveni în cauze de acelle;

a, în cari person'ă lui este interesată;

b, în cari sunt interesați: soci'ă ori miresă lui, consangeni descendinti ori laterali, mai departe persoane cari stau cu densulu în rudirol laterale, în a dou'ă spitia, și sunt cuscri în prim'ă spitia, cu cari stă în referinția de parinte adoptiv, ori fiu adoptat;

c, în cauzele personoloru cari stau sub tutel'ă afori curatel'ă densului;

d, în cauze de acelle, în cari densulu a conclucratu ca judecatoriu.

§. 50. Competența notarilor publici se estinde asupra teritoriului Tribunalului reg. unde este stațiunea designată pentru densulu.

Competența notarilor publici din Budapesta înse se estinde asupra teritoriului tribunalelor din Pest'ă, Bu'ă și districtulu Pestei.

Partile cu tote acestea se potă servi de ori-care notariu publicu, și în acesta privința nu sunt legati de notariu publici de pre teritoriulu aceluia tribunalu, unde locuesc ori unde essiste obiectulu negociațiunei juridice.

§. 51. Nu-i este permisu notarilor publici a locui afara de stațiunea designată pentru densulu, a țienă cancellaria pentru sine ori pentru adjunctulu seu, în urma a plin' funcțiuni oficiale afara de teritoriulu tribunalului.

§. 52. Notarilor publici nu-i este iertatu în casu de funcțiune oficială a parasi stațiunea sa pre unu timpu mai îndelungatu de cătu 3 dille, fără că despre acest'ă se încunoșcinteză pre presiedintele camerei notariale. Pentru absentea mai lungă decâtu de 8 dille trebuie să ceară concediu. Camera notarială i potă da concediu pe 6 septemane, pe mai multu timpu numai ministrulu de justitia. Dacă notarulu publicu absenteza de

umilita, schilavita în sufletulu seu, ingonunchiata pe ruinele gloriei sale de odinora; în aurora unei deminție nouitate, pururea binecuvântate, prin puterea magică a cuvintelor apostoloru sei trammissi de Ddiu, se deșeptă la nouă viață, și speriată de remanerea sa, cau-ata prin fatalitatea timpuriloru, appucă unicul medilocu de mântuire alu vieții; pasi'ă pe calea culturale, pe calea civilizațiunii, ca să si-reclame parte d'in gloria poporeloru, să-si assecură dreptu de coereditate la nemorie.

Unu seclu abia unu seclu, cându pre natiunea, care portă înaltă stindariele batalioru, o vedem în cuan'ă natiuniloru culte alle lumii, sacrificandu la altariulu sciintiloru în bisericele Muselor.

Si eca în proporțiunea, în care se respandiau în sinulu ei darurile culturale și se rodicau pre pamentulu ei palatielu sciintiei, în aca-si proporțiune i-se nobilitara totu mai multu sentiemințele. si ca germinile degerate alle pamentului sub influința binefacătoare a caldurei și a luminoi sorelui, resarira pre nouă înflorire însusirile frumose, applearile de sublime aspirațiuni alle pieptului seu, ereditate de la strabunii faimosi. Originea-i latina reapare strălucindu în nouă splendoru pre fruntele și loculu cruntatu cu sange alu lui *Horv'ă și Cloșc'ă*, lu-cuprinsera în

Tr. Asc! Unu seclu, abia unu seclu, cându natiunea mea iubita, natiunea romana, pre care sortea sa amara o țienă seclu întregu captivata în întunorecu, soracita,

la stațiunea sa mai multu de 14. dille peste terminulu stabilitu in acestu §., densulu este a se provoca prin presiedintele camerei, că in celle 14 dille urmatorie se vina indereptu, că la din contra pentru destituirea sa se va incepe procedur'a disciplinaria.

§. 53. Competenția notariului publicu se estinde:

- la facerea documintelor publice;
- la facerea testamentelor;
- la estradarea certificatelor;
- la pastrarea documintelor si obsep-teloru de valoare;
- la procedere in cause de lassamentu;
- la implinirea esmissiunilor judeca-toresci.

§. 54. Pentru validitatea negocieloru ju-ridice se recere documentu notariulu:

a) la contracte inchiaiate intre cei casa-toriti pentru regularea referintieloru mate-riale, mai departe la contractele de vindere, si cumperare, schimbu, rente pre vietia si de imprumutu, inchiaiate intre socii casato-riti, precum si la alte negocie juridice, prin cari persoanele mentionate primescu oblega-minte intre sine;

b) la contracte de donuri inchiaiate totu intre acelle persone, daca obseptulu donatu nu s'a predatu;

c) la recunoscintie despre primirea zes-trei, estradata ori in favorea sociului de ca-satoria, ori in allu altui-a;

d) la tote negociatiunile juridice. ce le inchiaia orbii, surdii cari nu sciu serie, ori mutii si surdo-mutii, cari nu sciu serie; iu-tiellegandu-se aci si contractele de ereditate, in cătu la inchiaierea negociului juridicu acestia intrevinu in persona.

Dispusetiunile acestui §. nu se estindu asupra cambieloru (politie.)

Acelle dispusetiuni, prin cari legea afara de casurile aci enumerate la inchiaierea cu-tarui negociu juridicu recere intrevinere ju-decatoroesca ori notariala, — remanu ne-alterate.

§. 55. Notariulu este indreptatitu a in-nainta orice petitiune in genere la jurisdic-tiuni, era la judecatorie numai in cause ce nu se tienu de processu, dar este datoriu a se subscrie cu man'a sa propria la fiecarea petitiune.

§. 56. Notariulu publicu nu pote refusa servitiulu seu in causele de competenti'a sa, daca spre acest'a este recercatu prin parti, ori este esmissu prin judecatoria. Esceptiu-nile le stabileste legea.

In casu de refusare notariulu publicu este datoriu a impartasi in scrisu, causele re-fusarii cu partile daca acest'a se cere. Par-tea cu substernerea acestei declaratiuni pote recurge la respectivulu Tribunalu.

Tribunalulu in acesta cestiune decide fi-nalminte.

§. 57. Notariulu tote causele, in cari au intrevinutu in calitate de notariu publicu, este datoriu a le tiené in secretu, — cu es-

ceptiunea numai, daca in intiellesulu ace-s-tei legi este datoriu a da informatiuni.

Notariulu este obligatu a grigi, ca si adjunctulu seu se tienu secretulu.

§. 58. Notariulu publicu numai docu-minte publice pote face, era documinte pri-vate de felu nu — desi spre acest'a ar fi re-cercatu cu invoirea imprumutata a par-tiloru.

§. 59. Notariulu publicu are se porte grige ca affacerea, in carea se recere in-trevinerea lui, se nu fie in contrarietate cu legile.

In acestu casu este datoriu a face atente partile si daca elle totu-si remanu pre langa rogarea lor, acest'a a o mentiona in docu-mentulu publicu; inse la affaceri de a-celle, cari sunt in contrarietate cu legile cri-minale, cu ordinea publica, ori cu moralita-tea, nu pote lua parte.

§. 60. Notariulu publicu este datoriu a face documentulu in ori care limba dintre acelle la cari densulu prin decretulu seu de numire ori mai tardiu a capetatu indreptatire.

§. 61. Notariulu innainte de tote are a se convinge despre vointi'a partiloru, acest'a a o compune chiaru si determinatu, documen-tulu a-lu prelege (ceti) innainte partiloru, si dupa prelegere a face intrebare despre con-voirea lor, si daca este de lipsa, a li esplicatiellesulu si urmarile acellui-a.

§. 62. Documentulu este a se scrie pre colla intrega, curatu, legibilu, fara prescur-tari asifelu, ca, pre partea stanga, se remana golu unu spatiu ca de doua degete. Loculu golu din testu este a se implé cu linie.

§. 63. In documentulu notariulu termi-nii si numerii sunt a se scrie si cu litere.

De la regul'a acest'a facu exceptiune: inventariile, documinte despre impartirea moscenirei, notele de espense computurile si calcularele, documinte de pretiunere si licitatiune.

In documintele de imparire, note de espense, de computuri si de calcula iuni: summele finale, precum si acelle summe ce partile le potu pretinde unulu de la altulu — in documintele de pretiunere tote cifrele pretiului precum si in do umintele de licitatiunea im-bobileloru, liberariloru si lucrariloru: pro-missiunea finala totu assemenea sunt a se scrie si cu litere.

Dat'a documentulu notariulu este a se scrie cu litere.

Numerii topografici, ai localisarii, ai cartii funduale, si ai caseloru se potu scrie cu cifre.

In casu de provocare la altu documentu: dat'a acestui-a, precum si dat'a cutarei or-dinatiuni ori legi, numerulu, si paragrafulu se potu scrie cu cifre.

§. 64. In documentulu publicu nu este iertatu a se scrie nimica intre sira, de asupr'a, ori de desuptu. Literele si cuvintele astfel scrise sunt fara valoare.

Daca intr'unu documentu publicu se ar-

reta lipsa de schimbare ori adaugere acest'a dimpreuna cu mentionarea numerulu cuvinteloru modificate, ori adausse se scrie sub semnu (asteriscu) pre partea stanga a docu-mentului, si este a se subscrie prin notariulu publicu si prin parti.

Schimbarea ori adaugerea, dupa impregiu-rari se pote pune si la finea documentulu publicu.

In casulu acestu a partile sunt indatorate a dechiaru acest'a de a probata, si daca schim-barea ori adausulu s'au intemplatu dupa subscrierea documentulu, trebe se-lu sub-serie de nou.

In casu, daca acest'a regula nu se observa, ori-ce schimbare ori adaugere este fara valoare.

§. 65. In documentulu publicu nu e per-missa vaderea; la din contra documentulu n'are valoare de autenticitate.

Daca sunt a se sterge unele cuvinte acest'a astfel trebe se se intemple, c'a se fie legibile. Numerulu cuvinteloru sterse este a se insemna pre partea stanga ori la finea do-cumentulu, si acest'a insemnare este a se subscrie intocmai ca la schimbare in intiel-lessulu § lui precedentu. Asupr'a cestiunci, cătu perde documentulu din autenticitatea sa, daca acesta regula nu s'au observatu, decide ju-decatori'a.

§. 66. Daca documentulu publicu are mai multe pagine notariulu publicu este da-toriu aprovelé fiecare pagina cu numerulu currintu, si fiecare colla cu subscrierea sa propria.

Daca documentulu consiste din mai multe colle séu buccati, — acelle le brosiu-reza cu sfora (acia) si capetele sf'rei se sigileza pre ultim'a pagina cu sigillulu notariului Totu acest'a are se se intemple si cu adnes-sele cari, in intiellesulu legii sunt a se insira de documentulu publicu.

§. 67. Daca subscrierea notariului pu-blicu este a se legalisa la atare documentu spre a se poté intrebuintia in strainetate: acesta subscriere o legalizeza presiedintele Tribunalulu, era subscrierea acestui-a — mi-nistrulu de justia.

§. 68. Documinte precum si speditiunile autentice alle acestoru-a facute prin nota-riulu publicu, daca elle corespundu recerin-tieloru stabilite in acesta lege, au valoare de documentu publicu.

Documentulu, care nu corespunde re-cerintieloru stabilite prin §§. 7. 48. 49. 51. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. lit. d) e) f) g) 80 81. 82. si 83. n'are valoare de documentu publicu.

A supr'a intrebării: ore unu documentu notariulu defectuosu pote-se consedior'a de do-cumentu privatu validu, — decide judecato-riulu in intiellesulu legiloru comune.

CAPU VI.

Compunerea documintelor.

§. 69. Notariulu publicu, innainte de a in-

cepe se pertracteze cu partile, se se silésca dupa potintia a se convinge despre capacita-tea de dispunere, a partiloru. Daca in acest'a s'ar arretat ce-va defectu, ori ingrigirea si partile totu-si sollicitéza compunerea docu-mentulu ori pertractarea: compunerea nu li o pote refusa, este inse datoriu a face amin-tire in documentu despre defectu resp. in-grigire.

Daca partea este reprezentata prin ple-nipotintiatu — plenipotintia, a carei sub-scriere trebe se fie legalisata, este a se ac-lude la documentu. La portatorii firmeloru improcollate decisiunea de improcollare este a se acclude documentulu in copia au-tentica.

§. 70. Notariulu publicu daca nu cunosece in persona partile cu cari are se tracteze, este datoriu a se convinge despre identitatea loru prin doi martori cunoscuti, ori prin alte date demne de credientu.

Daca la pertractare iea parte si altu no-tariu publicu este destulu ca fiecare parte se fie cunoscuta unui notariu.

Nu este de lipsa, ca martorii de identitate se fie martori totodata, si la negociatiune. De la marturi'a de identitate nu sunt eschisi aceli-a, cari stau in orecare corre'atiune amintita in § 72. lit. c) facia de partea, pentru a carei identitate ei facu marturia.

§. 71. Presinti'a martoriloru la facerea documintelor in genere nu e de lipsa. Dar daca acest'a prin legea presinte se recere, séu daca atare parte acest'a o potesce, — sunt a se chiamá doi martori.

§. 72. Pentru martori in genere se rece-re, ca se fie trecuti de 16 anni; pentru mar-torii negociatiunei inse cu deosebire se mai recere, ca cellu pucinu unulu dintre ei se scia scrie si ceti.

Nu potu fi martori:

- cari din defectu mentalu ari corpo-ralu nu potu face adeverintia,
- cari pentru crima ori delictu comissu din pofta de speculatiune, au fostu judecati,
- cari pent u marturia mincinoasa, ori juramentu falsu (strembu) au fostu pedepsiti séu stau sub actiune,
- cari din negociatiune ascepta c stigiu,
- cari cu notariulu publicu, ori cu vre una d'intre parti stau in atare referintia po-menita in §. 49. lit. b) c) séu sunt in ser-viciulu notariului publicu ori in allu uecia d'intre parti.

§. 73. Daca se face intrebuintiare de intrevinerea si a altui notariu, presinti'a mar-toriloru nu e de lipsa.

Inse referentiele memorate in §. 49. for-méza impedecamentu de esclu dere si pentru allu doilea notariu publicu.

Continuare pre pag. 79.

scurtu *Clainii, Sincarii, Maioriii, Vulcanii, Mu-resianii, Ciparii* si generatiunea crescuta su manile binecuvantate alle acestoru-a, cu noue, mai nobile arme, spre noue, mai nobile triumfuri!

Si candu privescu asta-di dealungulu preste carrier'a, ce o percurse natiunea mea de unu seclu in coce pre callile civilizatiunii, arretandu cu consciinti'a plina de mundria la succesele stralucite, demne de numele-i frumosu, eluptate de unu tempu atatu de scurtu au nu-am dreptulu se intreb cu marele oratori allu forului romanu, cu *Cicerone*: „An tu *populum Romanum illum esse putas, qui constat ex iis qui mercede conducuntur? qui impeluntur, ut vim afferant magistratibus? ut obsideant senatum? optent quotidie caedem, rapinas, incendia?*“ Au socotiti voi pre poporul romanu de o adunatura de trupe mercenarie, cari in selbategia loru ataca cu violentia magistratelo? punu sub asediu tribunalele? alle caroru anime inseteza neinsetatu omoru, rapiri si in-cendie?

„Oh *speciem, dignitatemque populi Romani!* Illa fuit pulchritudo populi Romani, quam in campo vidisti.“ (Cic. pro domo c. 33.) Oh ornamentulu, oh demnitate, oh gloriu romanu! Ace'a e frumseti'a populu romanu, care o vedeti pre aren'a de lupta a civilisa-tiunii, concurrendu pre intrecute cu natiu-

nile culte alle lumii, la fericire, la gloria, la nemorire.

„Oh *speciem dignitatemque populi Roma-ni!* Ecce frumseti'a demna, ecce demnita-rea frumosa a poporul romanu!

Tr. Asc! Bravulu, in giurulu ossaminte-loru carui-a ne-am adunatu cu facie con-starnate, si cu anime cadute sub sarcin'a do-rierii, ca se i petrecemu trupulu culcatu spre repausu, intre manifestatiunile simpatice alle reverintiei, alle appetiatiunii si iubirii nostre in sinulu pacieu allu imperatiei mortiloru; fu natulu, fu mundri'a acestei natiunii ro-mane!

Aduncimea sciintiei, maturitatea jude-catei, nobleti'a animei, curati'a, sublimita-tea cugeteloru lui e unu esemplu elocinte, spre a proba, căta pootere de vietia jaco-inea si in natiunea, ce pare a fi ologita prin furtuel: seceloru, deca ea recurge la isvo-rele culturei, ca se-si descepte spre vietia, se si-restaureze, intenerosca, infrumsetieze si nobilite sufletulu in unde lu cristalline.

Gloriosulu episcopu din Ippore, *S. Au-gustinu* dice, si au nu are dreptu, candu dice, ca „*magna res magnos viros desiderant*“, la lucrurile mari se receru omeni mari.

Ecce unu atare barbatu mare amu ono-ratu noi, au onoratu patri'a in bravulu rapitu dintre noi, — vai! atatu de iute,

abiá in annulu 56 allu vietiei salle ac-tive; care stralucindu cu insusirile celle mai nobile alle animei si alle sufletului asiá, casi candu Provedinti'a domnediesca ar fi voitu a face proba, ca ce sunt capabile alucrá tote aceste intrunite in unu focula-riu; cu radiele virtutiloru salle reversa splen-dore asupr'a lecuriloru, cari le ocupá cu atata demnitate in carrier'a sa gloriosa, per-cursa in servitiulu basericeii, allu patriei si allu natiunii salle.

Cultur'a lui inalta, cunoscintiele lui mul-tilaterale, tactulu finu, activitatea lui abundanta in succese, care nu cunoseca nici o-data ordinea, carapterulu lui curatu, inte-meiatu in convingerea-i religioasa, i ascurara progressu rapede pre gradurile demnitatiloru.

E o privire suprindeitoria, instruptiva, cum passiesce nainte, — passiesce? cum este rapitu barbatulu, care nu se potea mundri cu glori'a nascerii si a stramosiloru, carui virtutile salle inalte i erau uniculu biletu de recomandatiune, pre treptele oficieloru de statu din gradu in gradu, pana susu la in-ultima, unde locuescu vulturii, unde infforescu cedrii, panace dupa servitiile pline de suc-cessu, facute in calitatea sa de vice-cancel-lariu, si acusi de vice-gubernatoriu allu Ar-dealului, potu serba triumfulu vietiei salle in scaunulu presidialu de senatu allu Curief reg.

asternendu pretotindene, pre unde a intorsu, unde a lucratu, suveniru numeroase pre car-rier'a sa.

Si in acesta carriera a sa nu fu ellu de caracterulu lunei, care si-schimba formelo dupa perioadele tempului; ellu semena sore-lui, care romane acellu a-si in tote timpurile in tote stadiile cursulu seu.

Pre altulu lu ametiescu inaltimea; ellu stete fara ametiela in lumin'a orbitoria a mustelui ispiteloru. Inaltimea pare a-i sierbi numai, spre a i-se manifestá in tipu cu atatu mai splendidu, in rezultatele cu atatu mai mari, pietatei-i omagiale către Maiestatea regala. fidelitatei-i nepeitoria, nutrita pana la resuferarea din urma, către natiunea sa, res-sindu a intruni cu raru norocu in aduncu-rile animei salle acest'a trinitate pamentosa santa neinfranta contra patri'a sa, si iubire ainaintea fiacarui patriotu, in aliantia ar-moniosa.

Departu de valurile inflata, de urrele s passiuile meschine alle factiuniloru politice, assemene marelui barbatu allu romaniloru, lui *Pliniu*, care facea anotari sciintifice, pre candu in giuru-i coleaindu agitata pareá a se cufunda lumea; astfelu ellu petrunsu, cap-tivat numai de o passiuone, de passiuonea iubirei patriei si a natiunii salle, tinentu ochii la scopulu, care cu atata nobila ardore lu

Facerea documentului in acestu casu se tiene de competinta acellu notariu publicu, care de oatra partii fu recercatu spre acest'a; dar' este datoriu si cellalaltu notariu publicu a grigi, se se observe regulele.

§. 74. Marturii, respectiv allu doile notariu publicu, in genere numai atunci-a trebuie se fia de facia, candu se cetesce documentulu si se subscrie prin partii.

Acesti din urma inse potu pretinde ca presint'a martorilor resp. unui a doile notariu si la cetirea documontului se se delaturu. In acestu casu inse trebuie se dechiare cu occasiunea subscrierei inaintea martorilor resp. allu notariului allu doile, ca li s'a cetitu documentulu, ori ca ei insi-si l'au cetitu.

§. 75. Daca atare parte este orba surda, muta, ori surdo-muta: este de lipsa, ca la intregu decursulu actului se fia de facia doi martori, seu unu allu doilea notariu publicu.

Marturii si respectiv allu doile notariu in astfelu de casuri nu se potu inlatur'a de la actulu cetirei. §§. 76, 77, 78).

§. 76. Surdulu care scie ceti documentulu trebuie se lu cetesca insu-si si totodata se dechiare, ca l'a cetitu, si ca l'a aflatu conformu vointei saller. Acesta dechiaratiune este a se insemna pre documentu inainte de subscriere.

Daca surdulu nu scie ceti: afara de martori se mai chiama o persona carea are increderea surdului, cu cara surdulu potu vorbi prin semne. La astfelu de persone de credere nu formeza impedecare impregiurarea ca cu partile stau in atare referinta memorata in §. 72. lit. e.)

Notariulu publicu este datoriu a se convinge ca surdulu are destertitate in a vorbi prin semne, facandu probe de acelle, cari nu se referescu la obiectulu cetiunei subversante, si in protocollu trebuie se se insemne, ca acest'a s'a intemplat.

§. 77. Daca atare parte este muta seu surdo-muta: persona deprinsa in a vorbi prin semne totudeaun'a este a se chiama in intielesulu §. 76.

Daca partea scie ceti si scrie, documentulu trebuie ca se-lu cetesca insu-si si totodata se adeveresca, ca l'a cetitu, si l'a aflatu conformu vointei saller. Daca partea nu scie ceti, si scrie: sunt a se chiama doue persone essercitate in vorbirea cu semne.

§. 78. Daca atare parte nu pricepe neoi un'a din acelle limbe, in cari notariulu este indreptatitu a lucra: notariulu publicu face documentulu in limb'a ungara cu intrevinerea unui interprete juratu. Referintiele atinse in §. 72, si pentru interprete formeza impedecamentu de eschidere.

Daca partea aduce cu sine o dechiara-

tiune gat'a scrisa in alta limba, ceea ce notariulu publicu dupa impregiurari potu si pretinde, — aceea este a se cose de documentu dupa regulele §. 80.

In casulu acestui §. presint'a a doi marturi seu unui allu doile notariu este neccesaria.

§. 79. Introducerea, respectiv clausul'a documentului notariulu trebuie se cuprinda in sine:

a) numele de botezu, cellu familiaru, ori connumele notariului, si daca doi notari ieau parte, allu ambiloru, precum calitatea de notariu publicu si locul residintiei saller;

b) numele de botezu, cellu familiaru, ori connumele, conditiunea, locuint'a si calitatea de functiune a partiloru, si daca atare parte este representata, a acestui din urma, precum si a marturilor, personelu de credere, si a interpretiloru;

c) notifi'a, ca notariulu publicu cunoce partile in persona, seu ca prin ce modalitate s'a convinsu despre identitatea persoanei;

d) adnotatiunea, ca documentulu s'a cetitu inaintea partiloru seu ca acellu-a l'au cetitu inse-si partile si l'au dechiaratu de conformu vointiloru;

e) daca au fostu de facia si marturi: insemnarea, ca documentulu in presint'a marturiloru s'a cetitu partiloru; era daca marturii au fostu delaturati la cetire: adnotarea, ca s'a implinitu ceea ce se ordina in punctulu finale allu §-lui 74;

f) locul, annulu, lun'a si diu'a actului, era daca partea ori legea cere: si or'a, in carea s'a intemplat actulu;

g) subscrierea personelu memorate sub lit. a) si b), sigillulu officiale allu notariulu publicu si daca doi notari au luat parte, — allu ambiloru,

Introducerea si clausul'a fiecaru documentu notariulu este a se redacta in limb'a ungresca.

§. 80. Daca partea nu scie ori din intemplare nu pote scrie, acest'a este a se insemna dimpreuna cu impregiurarea impedecatori'a. In casulu acestu-a se chiama doi marturi, seu unu allu doile notariu publicu, in a caroru presintia partea trebuie se puna pre documentu semnuu manei saller, era unulu dintre marturi seu si allu doile notariu subscrie numele partii, si pre sine, ca pre subscriptoriulu numelui, se se anumesca.

Daca unulu dintre marturi seu persona de credere nu scie ori nu pote scrie: numele acestui-a lu subscribe cellalaltu marturu dupa regul'a mai susu atinsa.

§. 81. Partile potu prevedé cu calitatea unui documentu notariulu si documintele private alle loru astfelu, ca spre acestu scopu lu depun la notariulu publicu, care apoi despre depunere ia protocollu si documentulu lu-infira (brosureza) la protocollu. Acestu pro-

regelui si allu patriei; pre acellu-a ca pre unulu dintre natii sei cei mai binemeritati, se vina a-lu destinge cu semnele recunoscintiei saller drepte si alle increderei saller speciale si natiunea sa, care potea privi cu munda la barbatulu bravu, ca la ornamentulu seu, onorandu in dinsulu pre unulu dintre anteluptatorii cei mai escellinti ai intereselor saller sante, si dintre prelum in istorii culturale saller.

Si ecce acolo lu-vedemu peste puicu in altiatu pre braciele recunoscintiei si alle increderei natiunii saller in scaunulu presidiale allu principalelu institutu de cultura la romanii d'in regatulungariei, allu „Associatiunii pentru cultur'a si literatur'a poporului romanu din Transilvania“ la care chiamandulu in trei ronduri dupa olala insufletirea comuna, devotata, meritelu lui, ellu fu acum in allu 7-le annu conducatoriulu tacticu promptu pana la sacrificiu, — departe onoratu si iubit allu asociatiunii nostre; astfelu devenindu participante cellei mai inalte distinctiuni, ce o pote primi un cetatianu din manile concetatianiloru sei carea poetulu latinu o vestesce cu aceste cuvinte in canteculu seu: „Quo potuit civem populus perducere liber, Ascendit“ (Lucan.)

Passitu-a cetatianulu patriei pre trept'a

tocollu dimpreuna cu documentulu depusu formeza originalulu despre negociulu juridicu.

Unu documentu ca acestu-a are valere de documentu notariulu numai in contr'a celoru interesati si a successoriloru la cari la depunere au intervenitu ca partii; — si numai de la timpulu intempletei depuneri.

CAPU VII.

Facerea testamentelor.

§. 82. La testamentele ce sunt a se face prin notariulu publicu afara de recerintiele prescriesce pentru documintele notariulu mai este de lipsa ca;

a) testatorulu in persona se dechiare voint'a sa ultima inaintea notariulu publicu;

b) sub decursulu intregulu actulu neintreruptu se fie de facia doi marturi, seu unu allu doile notariu publicu;

c) observarea reguleloru d'in acestu §. se se adeveresca in documentu.

§. 83. Daca notariulu publicu i se presenteza unu testamentu deschisu, cu acellu scopu ca acellu-a se fie radicatu la valere de documentu publicu, afara de recerintiele prescriesce pentru documintele notariulu sunt se observ'a inca si urmat'oriele:

a) testamentulu numai de la atare parte se pote primi, carea sci scrie si ceti in limb'a documentulu, si documentulu la subcriessu cu man'a sa propria, — despre ce notariulu publicu trebuie se se convinga;

b) partea este datoriu in persona a presenteza notariulu publicu testamentulu in presint'a a doi marturi ori unui allu doile notariu publ. si cu aces dechiaratiune apritata, ca in acellu-a se cuprinda ultim'a sa vointia;

c) despre intregu actulu este a se face protocollu, la care trebuie se se alatureze testamentulu presintatu, insemnandu-se, ca regulele acestui §. s'au observatu. Despre testamentele inchise (sigillate) dispun regulele privitorie la deposite.

§. 84. Notariulu publicu despre primire estrada partii o recunoscintia si testamentulu lu pastreza in locu siguru.

Partea inse pote si se lee la sine indata testamentulu. Daca mai tardiu dorece predarea acellu-a: acest'a numai la cererea plenipotentiatulu seu proviedutu cu plenipotentia legalisata deadreptulu spre scopulu acestu-a.

Despre restituire se face protocollu.

Testamentulu prin restituire nu-si perde calitatea sa de documentu notariulu, daca acellu-a se pastreza neschimbatu si nevete-matu; dreptu aceea notariulu publicu este datoriu cu occasiunea predarii a-lu chiarifica pre testatorulu si in documentulu notariulu facutu despre restituire a mentiona acest'a.

§. 95. Indata ce vine la cunoscentia notariulu publicu, ca s'a deschisu creditatea dupa atare persona, a carei testamentu se

cea mai onorifica, la care lu potu numai redica voint'a, increderea poporulu liberu, manifestata in libertate.

Astfelu passindu, rapitu din trepta in trepta pre gradurile carrierei publice, ellu potu valoris'a activitatea sa folositoria in cercu totu mai latitu, pana ce i gust'a fructurile o tierra, o natiune; asemenea sorelu care cu catu se suie mai susu pre firmamentu, si-reversa peste plaiuri cu atatu mai indopatate caldura sa crescuta si radiele luminei saller.

Ecce asi se impleti pre fruntea lui, intre ostenelele detorintiloru patriotice implenite cu fidelitate, cunun'a meritelu, care in distinctiunea, cu care fu decoratu de Unusu Domnulu, de imperatoriulu nostru apotolicu, si in recunoscintia natiunii saller, si-capeta margellele saller celle mai frumose.

Fericitu moritoriu! in a carui distinctiune paru a se intrece regle si natiunea.

Fericitu moritoriu! care nu a cercatu distinctiunea, si-a ocluptatu-o!

Dar aveau ore virtutié lui inalte trebuintia de emblemele stralucite alle distinctiunii? „Non indignit meritum tuum signis probari“ (S. Hil. de vita S. Honor.) Nu, nu aveau trebuintia virtutié lui de scilipirea semneloru esterne; au nu mai multu ornamentulu meritelu lui nevenceditorie impru-

pastreza la ellu in originalu — este datoriu a-lu subterne judetuluu competentu spre publicare, de si interesatii nu s'aru fi presintatu inca, ori n'au sollicitatu subternore,

Publicatiunea se intempla indata in presint'a notariulu publicu; era testamentulu dupa ce o copia autentica s'a allaturatu protocollulu de publicatiune, se pred'a notariulu publicu spre pastrare ulterioara.

§. 86. Daca voiesca a-si revoca testamentulu prin unu documentu publicu, — servescu de cinsura regulele §-lui 82. 83,

Daca testamentulu revocatu s'a facutu totu prin acellu notariu publ. — revocarea este a se insemna pre documentulu notariulu facutu d'intru inceputu, era daca se referesce la unu testamentu predatu in scrisu, — se insemna pre acestu testamentu.

§. 87. Regulele acestui Capu se aplica si la codicilli si la contractele de credite.

(Va urm'a.)

VARIETATI.

(Necrologu.) *Constantinu Lazaru* pretore cercului Muresiu cu mama sa *Ann'a*, *Georgiu Pesteanu* protopresbiteru Logosiuulu cu soci'a sa *Ann'a*, apoi *Parteniu*, *Juli'a Ecaterin'a* si *Andrei Pesteanu* cu inima infranta, anuncia repausarea scumpei societate respective fidei, nororei si sororei loru *Sidon'a Lazaru* nasc. *Pesteanu*, urmata dupa unu morbu greu la 21. Martiu 2. Aprile 1875 in etate de 19 anni, allu cincilea allu fericitei casatorie. Fia-i tierrin'a usora si memoria binecventata! Logosiu in 2. Aprile (21. Martiu) 1875.

Bibliografia.

Directiunea generale a Archiveloru Romaniei aduce la cunoscentia publiculuu ca au esaitu de sub tipariu, si se afla depusu spre vendiare la libraria Sococu et C-nie, cu pretulu de unu leu si 60 bani esemplarulu, bosiu'a I: „Indice de documentele aflate in archiv'a Statuluu.“

Totu la acesta libraria se gasesce de vendiare si „condic'a de venituri si cheltuele a Vistierii din annii 1694—1704“ cu pretiu de 8 lei 25 bani, esemplarulu, prelucrata totu de directiunea archiveloru Statuluu.

Sciri mai noue si electrice.

Paris, 6 Apr. Diuariele manife-sta unanimu placere pentru intalnirea monarchiloru la Venetia consideranduo ca baza a pacy europene. — Aseme-ne „Times“ cellu mai de frunte diuarium d'in Angli'a dice, ca reconciliarea Austriei cu Italia trece preste marginile seccei diplomatie, ca-ci mass'a poporulu nu scie se faciareasca sentieminte cari nu le are, — si entusiastice'a pri-

muta lustru si dede pretiu emblemoloru distinctiunii lui?

Ah eu l'am vediat: pre ellu, decora besericea, mundri'a natiunii nostre! Cu insulfietirea unui june priviam la fruntea lui veneranda, pre care relucia reflexulu curat'io interne, si residea demnitatea. Si ce bine mi cadea, a privi la dinsa. Decate ori priviam la dens'a, mi se parec'a ca vedu stralucindu pre ea cunun'a de gloria, ce i-o impletira in giurnu templeloru meritelu neperitorio.

Asi dar, ca astfelu l'ati cunoscutu pre dinsulu cu totii? asi e, ca adunandu-ve la acesta solenitate de dolin intr'unu numeru atatu de respectabilu, straini dupa limba si costumu, frati in dorere; prin acesta recunoscintia dedicata memoriei lui, voritati in cunun'a operele unei carriere lunge si salutare? si a pune pre catafalculu illustrulu barbatu tributulu reverentiei meritate?

Astfelu se adeveri Tr.Asc! in nou esemplu diss'a nimerita a unui ingeniu frumosu: ca bravulu carriere publice este asomene sculptoriulu, care formandu statu'a sa memoritoria, luca la cunun'a gloriei saller proprie! (Va urm'a.)

dorimu cu totii, la scopulu maretu allu confederatiunii si cointellegerii nostre fratiesci, incungiarandu cu constantia patinte disputele luptelor de partita, prorupte cu irritatiune; straluci in ochii poporeloru patriei pre tota carrier'a sa lunga ca unu esemplariu demnu de imitatu allu geniulu intremediat'io si impaciuitoriu.

Remuneratiunea nu fu in stare a clatina; neintiellegerea nu potu descuragi sufletu-i frumosu.

Splendorea meritelu si a virtutiloru lui strabat'u pana susu la inaltimea tronulu imperatoscu; si ecce in scurtu lu privimu la treptele tronulu regal, in sirulu stralucitu allu alesiloru Coronei, allu consiliariloru int. secr. ai domnitoriulu si imperatulu nostru. Si ordulu coronei de fieru, fundatu pentru destingerea meritelu mari, castigate in servitulu patriei, a carui cruce de clas'a II. orn'a pieptulu lui infaccaratu pentru totu ce e bunu si frumosu; si rangulu de baronatu imperialu, la a carui demnitate i fu inaltiatu famili'a; au nu sunt aceste eternu si neinverterabilu documentu allu cellei mai inalte recunoscintie si allu destinsei gratie regale?

Ce alta mai lipsia d'in glori'a unui astfelu de barbatu, decatu ca pre care lu inagurara meritele saller neuitate de clientu allu

mire de la Venetia au fostu espressionea sentimentelor.

Praga, 6 Apr. Asta-di se deschise camer'a Boemiei, guvernatorulu tierrei salutã specialminte pre deputatii cehi juni laudandu politic'a loru independente priinciosa intereselor tierrei (?)

Vien'na, 7 Apr. Combinatiunile dñarielor d'aici a supra' calletoriei imperatului la Venetia sunt cu totulu neintemeiate. — Intrevederea in Venetia are de scopu a constata puru si simplu numai sentimentele de amicitia intre ambii suverani si ale consolidã; ori-ee negociatiune de natura politica este eschisa. (?)

Berlin, 7 Apr. „Corr. prov.“ dice „Caletoria imperatului Austriei la Venetia se considera aici cã unu actu de consolidare a aliantiei esistente; po-

porulu nentiescu inca privesce cu sincera sympathia la acesta calletoria.

Bru ssel'a, 7 Apr. In urmarea unei note a guvernului pussianu cãtra allu Belgiului, Duchesne au fostu luat la noua cercetare pentru cã se pretinde a fi conspiratu in contr'a vietiei lui Bismark; — prim'a cercetare se sistasse d'in lips'a faptei.

Cernauti, 6 Apr. Capitãnul tierrei in discursulu de deschidere prin care salutã pre deputati, aminti si despre fericitoriulu evinente allu venirei M. Salle imp. iu Bucovin'a.

Berlin, 6 Apr. Camera deputatoru primi dupa atrei-a cetire proiectulu de lege despre substragerea dotatiunei Episcopiloru catoliei.

Bucuresci, 8 Apr. Lord Derby pretinde cu staruintia satisfactiune pentru maltratarile unei familie englezesci intemperate la Gallati. — Rosii desvolta activitate straordenaria la alegeri.

Breslavia, 8 Apr. AEppulu au refusat a implini provocarea guvernului d'a renunã la functiune; acum se va procede in contr'a lui inaintea judecatoriei besericesci (firesce civile).

Constantinopole, 8 Apr. Port'a au opritu infiintarea de scole private, pentru cã urmarescu tendintie destructive.

London, 8 Apr. Camer'a deputatoru respinse poiectulu de lege pentru a se da si femeiloru dreptulu votului. Disraeli au votatu pentru.

Burs'a de Vienn'a, 9 Apr. 1875

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Metalice 5%, Imprumutulu nat. 5%, Sorti din 1860, Actiunile bancoi, Actiunile instit. de creditu, Obligatiuni rurale ung., Temisiane, Transilvane, Croato-slav., Londonu, Argintu, Galbenu, Napoleond'or.

ALESSANDRU ROMANU

Propriet. edit. si red. respundiet.

Marfuri de jocu si jocuri sociale.

S'a avutu in vedere ori-ee copillu, tineru senu betranu, avutu senu seracu: in Vienn'a nu se gasesce alta pravalia, carea se ofera unu assortimentu mai variu, si in care se vendia cu pretinri atãtu de moderate Diferite jocuri sciitifice interesante pentru janimea studiosa, de assemene si unu assortimentu immensu de ocuri noue sociali interesante pentru copii de tota etatea, etc. etc.

- List of various toys and games including: Papsie imbracate pomposu, Papsie neimbracate, Papsie mecanice, Jocuri de lotteria, Ciocanu si campana, Domino, Siacu finu, Popice, Jocuri de pacientia, Dulapuri de edificatu, Jocuri de cuburi, Casete de lucrare, Posanne, Trompeta, tobe, violine, guitare, Jocarie pentru copii nepricepsuti, Animale diferite, Animale in forma naturale, Alte lucruri de jocu, Jocuri sociale, Celu mai noue carti cu chipuri si cetitu copii, Prin joculu cu nouele scole de lucrã, Tocurile Fröbel-iane, Lasteru'a magica, Unu micu instrumentu de sticla, Laditia instrumente anglose, Tipografie, Una carte de insemnãtu s' chindisitu, Vecra de fertu, Teatru de copii, Casse de pastrare.

Miculu escamotariu (farmecatoriu),

Prin urmatoriile aparate de escamotaria se pote amusa in modulu cellu mai placutu atatu persone singuraticu, cãtu si societãti intregu. Aparatele sunt combinato asiã de ingeniosu, incãtu numai possessorulu loru este in stare d'a deslegã diferitele probleme vexatorie; altalu ce n'a primitu instructiunea necesaria se pote cugetã ore intregi, fãra cã se pota ajunge la rezultatu.

- List of magic tricks and games including: A bagã degetulu prin ori-ee paleria, Ciocãnuulu farmecatoriu, Una cuthia pentru aprindore cinu, Portmonex vexatoriu, Portcigarre vexatoria, Unu jocu de carti, Cãrti (de jocu) jocatorie, Una carte si totu-si nu o cunosec nimenu, Batellu farmecatoriu, Cubu farmecatoriu, S' sunt inca si alte aparate diferite, Inca o multime alte marfuri de jocu si jocuri de petrecere.

Harthie, Bilete de visita, Sigille si alte requisite descrieu,

Tote de cea mai buna calitate, e cu pretiurile urmatorie.

Devis'a casei: Marfa ofina inca pote fi bana.

Harthie franceze de epistole.

- List of French stationery including: Numele, literole, initiale si coron'a se intiparescu gratiuru, 100 bucati in octavu, harthia fina, alba, 100 " vergate, in multu coloru, 100 " in quartu (patratu) fina, alba, 100 " anglesci, dintate ori liniate, 100 " cuverte (invaltoriu) in octavu, alb., 100 " fine, oct. vergate, harthie tare, 100 " colorate, vergate, 100 " pre d'in la-ntru spoite, 100 " pentru quartu vergate harthia tare.

Doze litara frumoase, d'impreuna cu coron'a impressu in osebite coloru modernu, costa pre 100 folo de harthia cu monogramu, 100 cuverte cu monogramu.

100 de bilete de visita

pre harthia cu lacu duplice, cea mai fina litografia celu mai non foliu de scrisore fi l. totu acelea-si cu impressiune negra fina 50 cr.

Peene de otielu

- List of pens including: Penne regulatorie aplicabile la tota man'a si pro-orice felu de harthia, 12 bucati 24 cr., 12 duzenu angl. in feluri prea fino 10 cr., 12 duzenu (1 cartonu) sortile de mai susu 80 cr., 12 " pene de aluminiu, acutite de rugina 80 cr., 1 " pene de cauciu, esseliti in feluri ioru 10 cr., 1 " condeu de plumbu, calit. buna 10, 15, 25, 35, 45 cr., 1 " stiluri (cotore) de pene, calit. buna. 10, 15, 20, 30 cr.

Frmosulu stiiu de penne

Unu stilu de pene prea finu si filigranu iãcratu, de ossu, proviedutu cu una microfotografia interesanta, se pote capeta cu pretiulu bagatelu de 25 cr. 1 bucatu.

Sigille finu gravate, cu scrissere prea-framosa.

- List of seals including: 1 bucatu cu doue littere si manuchiulu finu 50 cr. — Corou'a cãsta 30 cr. Nume intãge se socãtescu eftimu, Toscuri pentru tiparire d'impreuna cu numele, finu lucrate 2 fi 20 cr., Stampille d'impreuna cu iaditia de tinichea, usore si penellu 4 fi 50 cr., Cellu mai noue Stampille cari se umegiescu de sine si tiparescu 1000 de copie cu o singura umodire a masinei, prea-ndemanatece pentru officiu si comtoire, Pretiulu unci-ã, d'impreuna cu cea mai fina gravura 3 floreni 50 cr., Cartecelle (bilete) de gratulatiune la diu'a numelu, etc. forte frumosu si elegantu adjãstare 1 buc. 5, 10, 15 cr., Era colle supra-fine, d'impreuna cu perinãtia profunãta pururea mirositorie 20, 30, 40, 50 cr., Tablille olaztice si nedestructibile pentrã societate, pretiulu unci-a 5, 10, 15, 20 cr., Tese (mãpe) de scrissu mice, formatu octavu, fara de requisite, cu incultoria (broscu) 1 fi 20 cr., 1 fi 50, 1.80. Acele-a-si d'impreuna cu requisite fi 2, 2.56, lucrate cu lusu atãtu d'in la-ntru, cãtu i d'in afara fi 3.50, 4, 4.50, formatu quartu mare fara de requisite fi 2, 3.50, 4. Acelea-si lucrate cu lusu fi 4.50, 5, 5.50, Marco de sigillatu epistole, cari pentru ndemanare, eftinetate si lipire sigura sunt a se prefori oblatoi si cerei osie, cea mai fina calitate, si cu firma, insemne coloru diverse numai 15 cr.

Tasce de seola pentru fetitie si prunci.

- List of school bags including: 1 bucatu d'imprãna cu chren'a, simpla 40, 50, 60 cr., 1 " aceea si d' pele 60, 80, 90 cr., 1 " portfoliu de scola pentru fetitie 90 cr., fi 1, 1.20, Cea mai buna strigãtorie de penne. Unu vassn frumosu de porcelanu, imlatu cu peri, cari cu, singura s'argere curãtia oana cea mai musdara, 1 buc. 40 cr., Nograia in tote colorile, calitate cea mai bana, 1 fiacõnu negru rosia, albastra (veneta) verde, 10 cr., Cea mai buna cuthia cu compasuri, 1 bucatu pentru scolari 90 cr. fi 1, 1.20, 1.50, 1 " cortã mare, completa fi 2.50, 3, 1 " prea fina pentru ingineri fi 2, 2.50, 3.50, 4.50, 1 circulu 20 cr., 1 pana de compasu 30 cr., Cuthia de coloru, plina cu coloru finu de miore, pentru deprinderi in colorare senu pen ru picture aquarelle. — 1 cuthia cu 12, 18, 24 coloru costa 25, 35, 45 cr. — 1 cuthia, plina cu coloru ee cea mai fina calitate, 12, 18, 24 coloru, costa 80 cr. fi 1, 1.20, 1 pinsula de peru 1 si 2 cr., 1 buc. de tusiu chinessescu 20 si 30 cr., Globuri, pentru scolari de ori-ee clasau, 1 buc. 5, 80 cr. fi 1, 1.20, 1.50, 2, 2.50, 1 buc. cu meridiãnu fi 1.50, 2.50, 4.50, 6.50, Cartecelle de notiie, 1 buc. legata in papiru 5, 10 cr., 1 buc. legata in pandia, 15, 25 cr., 1 buc. legata in pele, prea-fina 35, 45, 65 cr. 1 cartia cetera de notiie cu foi ee pergãmentu, nedestructibile, 45 cr., Aretatoriulu practicu de datulu दिले, 1 buc, pentru cancolarie 20, 30, 50 cr.; 1 buc, prea-finu, pentru salone 70 cr. fi 1, 1.20, Presse (tescni) de copiatu, de cea mai buna, mai trainica si mai practica constructiune, 1 buc. 1.50, carti de copiatu a 500 foi fi 1.80, uegreia de copiatu frãcesce genuina 1 butella 45 cr., 1 cartonu mare, 5 bucati de corã de sigillatu in coloru diverse numai 15 cr.

Bazaru de pompe

A. Friedmann,

acum numai in V i e u n'a, Taborstrasse 4.